

Sygn. akt II Ca 1020/14

POSTANOWIENIE

Dnia 28 maja 2014 r.

Sąd Okręgowy w Krakowie Wydział II Cywilny-Odwoławczy w składzie:

Przewodniczący: SSO Anna Nowak

Sędziowie: SO Katarzyna Biernat-Jarek

SR (del.) K. W. (sprawozdawca)

po rozpoznaniu w dniu 28 maja 2014 roku w Krakowie

na posiedzeniu niejawnym

sprawy z wniosku R.D.M. (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w K.

przy uczestnictwie E. Z. i P. Z.

o wpis hipoteki przymusowej

na skutek apelacji uczestniczki E. Z. na postanowienie Sądu Rejonowego dla Krakowa-Śródmieścia w Krakowie Wydział IX Zamiejscowy Wydział Ksiąg Wieczystych w S. z dnia 12 grudnia 2013 r., sygn. akt (...)Dz.Kw.2862/13

I. oddalić apelację,

II. zasądzić od uczestniczki E. Z. na rzecz wnioskodawcy R.D.M. (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w K. kwotę 60 zł (sześćdziesiąt złotych) tytułem zwrotu kosztów postępowania odwoławczego.

UZASADNIENIE

Zaskarżonym postanowieniem Sąd Rejonowy utrzymał w mocy wpis hipoteki przymusowej w kwocie 151.900 zł, dokonany na rzecz wnioskodawcy-uprawnionego przez referendarza sądowego w dniu 18 października 2013 r., w księdze wieczystej nr (...), na podstawie nakazu zapłaty z dnia 9 września 2013 r. wydanego w postępowaniu nakazowym przez Sąd Okręgowy w Krakowie w sprawie do sygnatury akt IX GNc 1021/13, w celu zabezpieczenia roszczenia pieniężnego uprawnionego, wynikającego z powyższego nakazu. W skardze na czynność referendarza obowiązana zarzuciła naruszenie art. 626⁹ kpc w zw. z art. 626² kpc poprzez przyjęcie, że nie zachodzą przeszkody do dokonania wpisu. Podniosła, że obciążona nieruchomości stanowi przedmiot wspólności majątkowej małżeńskiej jej i P. Z., a nakaz zapłaty stanowiący podstawę wpisu wystawiony był tylko przeciwko niej. Wniosła o uchylenie wpisu, oddalenie wniosku i zasądzenie kosztów postępowania. Uznając wpis za prawidłowy i w konsekwencji utrzymując go w mocy, Sąd Rejonowy wskazał na brzmienie art. 492 § 1 kpc i art. 743¹ § 1 i 2 kpc, które uprawniają do dokonania takiego wpisu, kiedy jego podstawą jest nakaz zapłaty zrównany w skutkach z postanowieniem zabezpieczającym. Małżonek obowiązanej o dokonaniu wpisu został poinformowany w dniu 4 listopada 2013 r. i pismem z dnia 12 listopada 2013 r. sprzeciwił się wykonaniu postanowienia o zabezpieczeniu. Stosownie jednak do art. 743¹ § 3 kpc sprzeciw małżonka nie wstrzymuje wykonania zabezpieczenia. Dopiero w przypadku upadku zabezpieczenia w sposób określony w art. 743¹ § 4 kpc może dojść do wykreślenia wpisanej hipoteki przymusowej.

Apelację od tego postanowienia wniosła uczestniczka E. Z. zaskarżając je w całości i zarzucając naruszenie:

- art. 626⁹ kpc w zw. z art. 626² kpc poprzez uznanie, że wniosek o wpis zasługiwał na uwzględnienie w sytuacji, gdy z dołączonych do niego dokumentów wynikało, że istnieją przeszkody i brak jest jakichkolwiek podstaw do dokonania wpisu, gdyż dołączony do wniosku nakaz zapłaty nie mógł stanowić podstawy wpisu hipoteki przymusowej na nieruchomości stanowiącej składnik majątku wspólnego, gdyż nie dołączono klauzuli wykonalności przeciwko małżonkowi dłużniczki P. Z.;

- art. 109 ust. 1 ustawy o księgach wieczystych i hipotece poprzez błędną wykładnię i przyjęcie, że wpis hipoteki przymusowej na podstawie tytułu wykonawczego wystawionego przeciwko jednemu z małżonków może nastąpić także wtedy, gdy nieruchomość stanowi przedmiot wspólności ustawowej małżeńskiej, podczas gdy w takiej sytuacji wymagany jest tytuł wykonawczy skierowany przeciwko wszystkim uprawnionym do przedmiotu hipoteki;

- art. 233 kpc poprzez dokonanie dowolnej oceny zebranego materiału dowodowego skutkujące błędnym przyjęciem, iż spełnione zostały warunki formalne do dokonania wpisu hipoteki przymusowej.

W uzupełnieniu apelacji uczestniczka dodała, że jakkolwiek nakaz zapłaty wydany w postępowaniu nakazowym stanowi tytuł zabezpieczenia, to nie jest tożsamy z postanowieniem zabezpieczającym do którego jedynie ma zastosowanie przepis art. 743¹ § 1 kpc. Wskazała również, że dwa inne wnioski uprawnionego o wpis hipoteki przymusowej na innych nieruchomościach wchodzących w skład majątku wspólnego jej i P. Z. zostały oddalone właśnie z powodu niedostarczenia tytułu wykonawczego, obejmującego ją i męża.

Apelująca wniosła o zmianę skarżonego postanowienia poprzez oddalenie wniosku o wpis w hipoteki przymusowej, względnie o uchylenie skarżonego postanowienia w całości i przekazanie sprawy do ponownego rozpatrzenia przez sąd I instancji oraz o zasądzenie kosztów postępowania.

W odpowiedzi na apelację wnioskodawca wniósł o jej oddalenie i zasądzenie od skarżącej kosztów postępowania apelacyjnego. Wskazał, że art. 743¹ kpc ma zastosowanie także do nakazu zapłaty wydanego w postępowaniu nakazowym, jako tytułu zabezpieczenia.

Uczestnik P. Z. poparł wnioski i argumentację apelującej, wnosząc nadto o zasądzenie od uprawnionego kosztów postępowania apelacyjnego.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja była bezzasadna.

Art. 747 kpc w punkcie 2 wymienia obciążenie nieruchomości obowiązanego hipoteką przymusową, jako jeden ze sposobów zabezpieczenia roszczeń pieniężnych. Zgodnie natomiast z art. 492 § 1 kpc nakaz zapłaty z chwilą wydania stanowi tytuł zabezpieczenia, wykonalny bez nadawania mu klauzuli wykonalności i jest on zrównany w skutkach z postanowieniem o udzieleniu zabezpieczenia wydanym w postępowaniu zabezpieczającym. Co więcej, zwalnia on wnioskującego o zabezpieczenie z konieczności wykazywania, że jego roszczenie jest prawdopodobne oraz że ma on interes prawny w udzieleniu zabezpieczenia, a wniosek o zabezpieczenie powinien wskazywać jedynie żądany sposób zabezpieczenia. Podzielić więc należy argumentację uprawnionego, przedstawioną w odpowiedzi na apelację, że do nieprawomocnego nakazu zapłaty wydanego w postępowaniu nakazowym, jako tytułu zabezpieczenia, zastosowanie winny mieć regulacje dotyczące postanowienia o udzieleniu zabezpieczenia, zawarte w art. 730 i nast. kpc W szczególności będzie to art. 743¹ kpc regulujący autonomicznie, na potrzeby postępowania zabezpieczającego, sytuację, w której tytuł zabezpieczenia wydany został przeciwko osobie pozostającej w związku małżeńskim, sposób zabezpieczenia zaś obejmuje mienie wchodzące w skład majątku wspólnego małżonków. Nie do przyjęcia jest wniosek, aby tytuł zabezpieczenia w postaci nieprawomocnego nakazu zapłaty wydanego w postępowaniu nakazowym, cechujący się znacznie wyższym stopniem uprawdopodobnienia roszczenia niż wymagany do udzielenia zabezpieczenia, nie mógł korzystać z regulacji przewidzianych dla postanowień zabezpieczających powództwo. Nie ma też podstaw do przyjęcia, że przepis art. 743¹ kpc nie dotyczy sposobu zabezpieczenia polegającego na wpisie hipoteki

przymusowej na nieruchomości objętej małżeńską wspólnością majątkową na podstawie tytułu zabezpieczenia wydanego przeciwko tylko jednemu ze współmałżonków (postanowienie Sądu Najwyższego - Izby Cywilnej z dnia 22 listopada 2013 r. III CSK 326/2012, nie publ.; tak też: P. Telenga [w:] A. Jakubecki, Komentarz do KPC, Wyd. LEX 2014). Co za tym idzie, nie istniały przeszkody do dokonania wpisu hipoteki przymusowej w oparciu o przedstawiony tytuł zabezpieczenia w postaci nieprawomocnego nakazu zapłaty wydanego w postępowaniu nakazowym, nawet przy ograniczonej kognicji sądu wieczystoksięgowego. Nie doszło więc do naruszenia przepisów postępowania - art. 626⁹ kpc w zw. z art. 626² kpc.

Raz jeszcze więc z całą stanowczością stwierdzić trzeba, że zgodnie z art. 492 § 1 kpc, nakaz zapłaty wydany w postępowaniu nakazowym z chwilą wydania stanowi tytuł zabezpieczenia, wykonalny bez nadawania mu klauzuli wykonalności. Zgodnie zaś z § 2 tego artykułu, uprawniony wnosząc o dokonanie zabezpieczenia jest obowiązany wskazać sposób zabezpieczenia. Nakaz zapłaty wydany w postępowaniu nakazowym jest więc zrównany z postanowieniem o udzieleniu zabezpieczenia, z tą różnicą, że nie ma potrzeby nadawania mu, zgodnie z art. 743 § 1 kpc., klauzuli wykonalności, jeżeli podlega on wykonaniu w drodze egzekucji. Zatem nakaz zapłaty obejmujący obowiązek zapłaty świadczenia pieniężnego - który, zgodnie z art. 747 pkt 2 kpc, może być zabezpieczony przez obciążenie nieruchomości hipoteką przymusową - stanowi podstawę wpisu hipoteki przymusowej na nieruchomości pozwanego w razie złożenia takiego wniosku przez uprawnionego (uchwała Sądu Najwyższego z dnia 2 grudnia 2003 r., III CZP 92/03, OSNC 2005/2/22 oraz postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 28 stycznia 1999 r., I CKN 977/97, OSNC 1999/7-8/137).

Z powyższego wynika jednocześnie, że Sąd I instancji nie naruszył także art. 109 ust. 1 ustawy o księgach wieczystych i hipotece. Przede wszystkim „nieprawomocny nakaz zapłaty stanowiący podstawę wpisu hipoteki przymusowej nie jest tytułem wykonawczym, o którym mowa w art. 109 ust. 1 ukwh, lecz tytułem zrównanym w skutkach prawnych z postanowieniem sądu o udzieleniu zabezpieczenia, wymienionym w art. 110 ukwh. Złożenie wniosku o wpis hipoteki przymusowej na podstawie nieprawomocnego nakazu zapłaty spełnia wymagania określone w art. 492 § 2 kpc” (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 22 listopada 2013 r. III CSK 326/2012, nie publ.). Poza tym, w postępowaniu zabezpieczającym brak jest wymogu dysponowania przez uprawnionego tytułem zabezpieczenia skierowanym przeciwko obu małżonkom, co wynika z art. 743¹ kpc, a brak ten podlega usunięciu w procedurze wskazanej w tym artykule, z odesłaniem do odpowiedniego stosowania art. 787 kpc.

Zgodnie z art. 743¹ kpc, w ustawowym terminie, mąż skarżący P. Z. wniósł sprzeciw wobec wpisu hipoteki przymusowej, w następstwie czego wnioskodawca-uprawniony wystąpił, z zachowaniem terminu dwutygodniowego, do Sądu Okręgowego w Krakowie o nadanie nakazowi zapłaty klauzuli wykonalności przeciwko małżonkowi obowiązanej. Postanowieniem z dnia 8 stycznia 2014 r. Sąd ten nadał klauzulę wykonalności nakazowi zapłaty także przeciwko P. Z. z ograniczeniem jego odpowiedzialności do majątku objętego wspólnością ustawową małżonków, w zakresie uprawniającym do wykonania zabezpieczenia na mieniu wchodzącym w skład majątku wspólnego E. Z. i P. Z.. Nie doszło więc do upadku zabezpieczenia, a wpis nie podlega, także z tego powodu, uchyleniu.

Zauważyć też należało, że przytaczane w apelacji orzeczenia, mające wspierać stanowisko skarżącej o niedopuszczalności wpisu, dotyczą bądź etapu postępowania egzekucyjnego a nie zabezpieczającego, bądź nakazu zapłaty wydanego w postępowaniu upominawczym, który nie stanowi tytułu zabezpieczenia (oprócz tego sprawa nie dotyczyła postępowania zabezpieczającego), bądź też odnoszą się do stanu prawnego przed dodaniem przez ustawodawcę art. 743¹ kpc. Uznać zatem należy, że Sąd I instancji dokonał poprawnej wykładni zastosowanych przepisów i zastosował je do prawidłowo ustalonego stanu faktycznego, nie może tym samym być mowy o przekroczeniu granic wytyczonych przez art. 233 kpc.

Na koniec podnieść należy, że nie były zasadne poglądy uprawnionego co do konieczności zwrotu pisma uzupełniającego apelację skarżącej, wniesionego po upływie terminu do wniesienia apelacji. Po upływie tego terminu nie jest bowiem możliwe modyfikowanie apelacji przez rozszerzenie zakresu zaskarżenia lub zgłaszanie nowych zarzutów naruszenia przepisów postępowania (poza skutkującymi nieważnością postępowania, które w granicach

zaskarżenia brane są przez sąd odwoławczy pod uwagę z urzędu). Dopuszczalne jest natomiast powołanie się na nowe fakty i dowody, jeżeli potrzeba taka powstała po upływie terminu, oraz zmiana zarzutów dotyczących naruszenia prawa materialnego (T. E., Apelacja w postępowaniu cywilnym, LexisNexis 2012). W piśmie uzupełniającym apelację z 28 marca 2014 r. skarżąca podtrzymała jedynie dotychczasowe zarzuty, powołując dodatkowe fakty zesłane po złożeniu apelacji, a mianowicie orzeczenia zapadłe w innych sprawach z wniosku R.D. (...) spółki z o.o. o wpis hipoteki przymusowej na nieruchomościach należących do majątku wspólnego skarżącej i jej męża.

Mając powyższe na uwadze, na podstawie art. 385 kpc w zw. z art. 13 § 2 kpc, orzeczono jak w pkt. I sentencji postanowienia.

O kosztach postępowania odwoławczego orzeczono na podstawie art. 520 § 3 kpc. Sąd Okręgowy zasądził od apelującej na rzecz wnioskodawcy koszty, na które złożyło się wynagrodzenie pełnomocnika wnioskodawcy obliczone na podstawie § 12 pkt 1 ppkt 1 w zw. z § 7 ppkt 5 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu.